

ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΤΩΝ

Απόψεις - τοποθετήσεις

Έχουμε την άποψη, μέχρι βεβαιότητας, ότι η ιδιότητα και ο τίτλος του Στρατηγικού Αναλυτή εμπειριέχει ιστορικά και επιστημονικά αποτιμημένη και αδιαμφισβήτητη αξία, τέτοια που είναι κρίμα να σπαταλάται, αποδιδόμενη ανεξέλεγκτα σε όποιον προβάλλει την επιθυμία να οικειοποιηθεί τον τίτλο άνευ αντικειμενικών αποδείξεων περί των ανάλογων προσόντων.

Είναι πολύτιμος, διακριτός, διαρκώς ωφέλιμος και πάντοτε απαραίτητος, για τους σώφρονες ηγέτες ενός κράτους - έθνους, ο ρόλος και η πολύτιμη προσφορά των στρατηγικών αναλυτών (είτε ως πρόσωπα, είτε ως φορείς) τόσο για την κατάρτιση και την εφαρμογή των απαραίτητων στρατηγικών σχεδιασμών τους, ΑΛΛΑ και για τη συνεχή προσαρμογή ή/και τροποποίηση των σχεδίων αυτών, ανάλογα με τις μεταβολές του γεωπολιτικού, γεωοικονομικού και γεωστρατηγικού περιβάλλοντος, κατά το μέτρο που επηρεάζουν την κατάρτιση και την εφαρμογή του οικείου στρατηγικού σχεδιασμού.

Τούτο το έργο, που είναι ουσιαστικά Εθνικό λειτούργημα, φρονούμε ότι **επιβάλλεται να διεξάγεται**, επίσημα και υπεύθυνα, **από ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥΣ στρατηγικούς αναλυτές** (άτομα ή φορείς) που, αποδεδειγμένα, να είναι: επιστημονικά εμβριθείς, εμπειρικά επαρκείς, αντικειμενικά αδιαμφισβήτητοι και δεόντως καταξιωμένοι (όπως π.χ. είναι: οι επιστήμονες Διεθνολόγοι, οι ιστορικοί, οι πολιτικοί επιστήμονες και οι διακεκριμένοι πολιτικοί, οι διπλωμάτες, οι σχετικοί - έμπειροι και επιστημονικά επαρκείς δημοσιογράφοι και συγγραφείς, οι ανώτατοι, επιτυχημένοι και έμπειροι στρατιωτικοί ηγέτες ευρείας μορφώσεως και αποδοχής ως και διακεκριμένες προσωπικότητες από τον Πνευματικό χώρο - της επιστήμης, της τέχνης και του πολιτισμού -, τον Δημόσιο ή/και τον ιδιωτικό τομέα, που είναι επίσης σχετικοί - ευδιάκριτοι και ευρέως αποδεκτοί από την κοινωνία), ΔΙΟΤΙ οι στρατηγικές τους αναλύσεις και τα εξ αυτών συμπεράσματα, όταν δημοσιοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο, ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ άμεσα την κοινή γνώμη, δημιουργώντας ανάλογο κλίμα που δεν πρέπει να αγνοηθεί ή/και να υποτιμηθεί από τους υπευθύνους της ενημέρωσης, δεδομένου ότι ο κάθε ακροατής - αναγνώστης δεν είναι δυνατόν να γνωρίζει επαρκώς τα ευαίσθητα και ειδικά αυτά θέματα, ούτε, συνήθως, έχει τη διάθεση, τον χρόνο και τη δυνατότητα, ώστε να κρίνει ανάλογα και να αποκτήσει δική του τεκμηριωμένη άποψη.

Επειδή οι ενημερώσεις και τα άλλα στοιχεία, που διαμορφώνουν την κοινή γνώμη σε μία δημοκρατία και σε κάθε ευνομούμενη πολιτεία, ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ απασχολούν και προβληματίζουν τη νόμιμη εξουσία προς αποφυγήν εκούσιας ή/και ακούσιας παραπληροφόρησης - διαστρέβλωσης - συνθηματοποίησης κλπ, που είναι οι συνήθεις τροφοδότες εκτροπών και ακροτήτων, **εκτιμάται ότι μάλλον είναι ανάγκη να καθιερωθούν κάποιοι κανόνες, - έστω και δεοντολογικοί - κυρίως στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης**, που να αποτελέσουν το απαραίτητο, αντικειμενικό και νόμιμο, φρένο - φίλτρο επιλογής, για την αποφυγή της ανεξέλεγκτης - και της "μόνον κατά δήλωση" - εμφάνισης σημαντικού αριθμού αυτόκλητων "στρατηγικών αναλυτών", χωρίς να εφαρμόζονται κάποια, κριτήρια επιλογής (βιογραφικά, σπουδές, εμπειρίες κ.λπ). Τούτο δε, διότι είναι συνήθης η περίπτωση, πολλοί τέτοιοι, ad- hoc αναλυτές, ΟΧΙ ΜΟΝΟΝ να παρουσιάζουν αναλύσεις για σοβαρότατες καταστάσεις (γεωπολιτικές - γεωστρατηγικές - γεωοικονομικές κ.α) πολλάκις κατά τρόπο αυθαίρετο, ρηχό, επιπόλαιο, με την ελαφρότητα του ημιμαθούς και του ανεύθυνου, ΑΛΛΑ ΚΑΙ να διατυπώνουν συμπεράσματα, ως και να υποδεικνύουν, στους υπευθύνους και αρμοδίους, τους, κατ' αυτούς, "ενδεδειγμένους" τρόπους αντίδρασης και ενεργείας.

Την ανάγκη να καθιερωθούν κάποια κριτήρια επιλογής την εκτιμούμε ως απαραίτητη και αναγκαία, ιδιαίτερα κατά τις περιόδους κρίσεων, που η ευαισθησία του πληθυσμού είναι αυξημένη, ο συναισθη-

ματισμός και η φαντασία καλπάζουν, οι παραμεθόριοι πληθυσμοί αγωνιούν, οι υπεύθυνοι φορείς ασφαλείας του κράτους (εξωτερικής και εσωτερικής) μεθοδεύουν, προσαρμόζουν, συντονίζουν και τηρούν ετοιμότητα εφαρμογής σχεδίων τα οποία, ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΛΕΙΣΤΟΝ είναι διαβαθμισμένης εμπιστευτικότητας (από εμπιστευτικά έως άκρως απόρρητα).

Είναι γεγονός ότι ο πλουραλισμός της ανεξέλεγκτης και, εν πολλοίς, ανεύθυνης διεθνούς και εντόπιας ειδησεογραφίας που παρέχεται αφειδώς από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και όχι μόνον, οι καθημερινές σχετικές ή/και παρεμφερείς δημοσιεύσεις μελετών, ρεπορτάζ, ομιλιών, συνεντεύξεων, δηλώσεων, εκτιμήσεων και πλήθους προσωπικών απόψεων - τοποθετήσεων, παρέχουν εύκολη τροφή σε κάθε κενόδοξη "στρατηγική ιδιοφυΐα" να εμφανισθεί στα κράσπεδα της δημοσιότητας, εγείροντας, επιδεικνύοντας και σείοντας τη σημαία του "Στρατηγικού Αναλυτή", τη σημαία που τη συρράπτει και την χρωματίζει, κατά περίπτωση, με οποιαδήποτε χρώματα και αποχρώσεις της αρεσκείας του και, οπωσδήποτε, της ιδεολογίας ή/και σκοπιμότητας που ενίοτε υπηρετεί.

Είναι επίσης γνωστό και έχει απόλυτα τεκμηριωθεί το γεγονός ότι: Η ημιμάθεια είναι χειρότερη της αμαθείας και ιδιαίτερα επικίνδυνη όταν, ημιμαθείς, ανεπαρκείς και επιπόλαιοι, διατυπώνουν και δημοσιοποιούν "ΑΠΟΛΥΤΕΣ" θέσεις και απόψεις, επιδιδόμενοι πολλάκις και σε συμβουλές – υποδείξεις προς τις αρχές, βέβαιοι ότι κατέχουν την πάσα αλήθεια επί σοβαρότατων εθνικών θεμάτων και όχι μόνον, υπονοώντας ευθέως ότι οι υπεύθυνοι και καθ' ύλην αρμόδιοι ηγέτες και χειριστές (πολιτικοί - πνευματικοί - θρησκευτικοί -στρατιωτικοί κ.λπ) ΔΕΝ έχουν κατανοήσει το πρόβλημα τόσο καλά όπως πολλοί από τους αυτόκλητους αυτούς "στρατηγικούς αναλυτές".

Επί του θέματος αυτού, αισθάνομαι την ανάγκη να αναφέρω μία γνώμη - άποψη ενός σοβαρότατου καθηγητού του Καίμπριτζ, του **Prof. FORESTER** με τον οποίο είχα την τύχη και την τιμή να έχω μία πολύ σύντομη συζήτηση κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου στο Πανεπιστήμιο του Cranfield και ο οποίος, μιλώντας για ορισμένα χαρακτηριστικά των λαών, ευγενώς μου σημείωσε μία διάκριση μεταξύ των Ελλήνων και των Αγγλων συνομιλητών, λέγοντάς μου με νόημα ότι:

"Υπάρχει κάποια διαφορά μεταξύ αυτών των συνομιλητών, η οποία, μου φαίνεται ότι έχει να κάνει με το πώς εννοεί ο καθένας τη γνώση ενός θέματος, δηλαδή: Αν ο Εγγλέζος γνωρίζει το αντικείμενο κατά 99% και το αγνοεί κατά 1%, τότε θα σου πει ότι "πιθανόν αυτό έτσι να είναι αλλά ΔΕΝ είμαι σίγουρος", ΕΝΩ, εάν ο Έλληνας γνωρίζει το αντικείμενο κατά 1% και το αγνοεί κατά 99% τότε θα σου πει με βεβαιότητα "Ναι. Το ξέρω το θέμα, σου το λέω εγώ και σίγουρα έτσι είναι".

Ίσως, αυτό το Εθνικό μας ταπεραμέντο, δηλαδή το να βεβαιωνόμαστε έστω και με το 1% της γνώσεως των αντικειμένων, έχει χαρίσει ΚΑΙ αυτόν τον τεράστιο αριθμό των "στρατηγικών αναλυτών" στην πατρίδα μας, που δεν προφταίνουμε να τους αναγνωρίσουμε και να τους "θαυμάσουμε" σε όλα τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, όπως καθημερινά μας προβάλλονται.

Ιδιαίτερα δε, στον τομέα των Ελληνοτουρκικών και του Κυπριακού προβλήματος, ο αριθμός των αυτόκλητων στρατηγικών αναλυτών αυξάνεται συνεχώς και οι σχετικές στρατηγικές αναλύσεις τους, - όπως κυκλοφορούν κατά μάζες, εν πολλοίς συγκεχυμένες, πρόχειρες, ατεκμηρίωτες και με τον συνήθη τρόπο της συρραφής πληροφοριών και στοιχείων ευρείας δημοσιότητας, καταλήγουν δε, σχεδόν πάντοτε σε προτροπές και υποδείξεις προς τους αρμοδίους - έχουν πλημμυρίσει την καθημερινότητα των Ελλήνων που αγγίζει, αν δεν έχει υπερβεί, τον κορεσμό σ' αυτού του είδους την ενημέρωση.

Είναι πραγματικά ατύχημα (για να μην πούμε δυστύχημα) το γεγονός ότι η συχνή παρουσία αρκετών

αυτοχαρακτηριζόμενων "στρατηγικών αναλυτών" σχεδόν καθημερινά, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (έντυπα, ηλεκτρονικά κλπ), όχι μόνον δεν φαίνεται να βοηθάει, αλλά μάλλον επιφέρει ουσιαστική ζημία στον τομέα της πραγματικής ενημέρωσης του λαού διότι:

(1) Συγχέει, αλλοιώνει, περιπλέκει, αποσυντονίζει, προβληματίζει και τελικά αφήνει τον θεατή – αναγνώστη μετέωρο σε ένα χάος αντιφάσεων και αναπάντητων ερωτηματικών.

(2) Στην ελαφρότητα ή/και κενότητα, κάτω από τον τίτλο του ANEΥΘΥΝΟΥ και AD HOC "στρατηγικού αναλυτή", καλύπτονται και εκκολάπτονται απόψεις, συνθήματα και κυρίως ιδεολογήματα, στηριγμένα, υστερόβουλα ή/και από άγνοια, σε επιλεγμένο ή/και ελκυστικό, κατά περίπτωση, πληροφοριακό υλικό, χωρίς επιστημονική τεκμηρίωση ή/και χωρίς στοιχειώδη διασταύρωση και εκτίμηση πληροφοριών και γεγονότων, είτε λόγω ανικανότητας, είτε λόγω αντικειμενικής αδυναμίας του αναλυτή είτε, πιθανόν και για λόγους σκοπιμότητας.

(3) Συμπαράτασσοίμοι ΙΣΟΤΙΜΑ όλοι αυτοί οι κατ' επίφαση στρατηγικοί αναλυτές, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με τους ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥΣ στρατηγικούς αναλυτές, όπως τους αναφέραμε στην αρχή, ΥΠΟΒΑΘΜΙΖΟΥΝ το επίπεδο της ενημέρωσης και δημιουργούν στον θεατή - ακροατή - αναγνώστη την εντύπωση ότι: το άκρως ευαίσθητο - περίπλοκο - δυσπρόσιτο και αρκετά δύσκολο αντικείμενο του τομέα των στρατηγικών αναλύσεων, είναι απλό και ότι μπορεί να το διαχειρίζεται οποιοσδήποτε ερασιτέχνης του είδους, χωρίς αποδεδειγμένο υπόβαθρο συναφών επιστημών και εμπειρίας, παρά ΜΟΝΟΝ με σκόρπιες, ασυντόνιστες, ευκαιριακές και ανεξέλεγκτες γνωστικές προσεγγίσεις, προσαρμοσμένες, εν πολλοίς ανιστόρητα και αγεωγράφητα, στην περιρρέουσα διαθεσιμότητα συναφών πληροφοριών και γεγονότων.

Είναι, ειλικρινά, εμφανής και συνήθης, σε τέτοιους ευκαιριακούς αναλυτές, η περίπτωση της ημιμάθειας, της έλλειψης ή ανεπάρκειας των απαραίτητων συσχετιζόμενων σπουδών - γνώσεων και εμπειριών (γεωπολιτικής - γεωοικονομίας - ιστορίας - γεωγραφίας - διεθνών σχέσεων και ΚΥΡΙΩΣ αρχών Διεθνούς Δικαίου κ.λπ), εκείνες που ειδικοί επιστήμονες, όπως οι διεθνολόγοι και άλλοι σπουδάζουν, ερευνούν, ενημερώνονται συστηματικά, μελετούν, αναλύουν, συγκρίνουν και συμπεραίνουν τεκμηριωμένα, παρέχοντας έτσι πολύτιμες παραμέτρους για τη διαμόρφωση και λήψη αποφάσεων από τους υπευθύνους.

Παρατηρείται επίσης ότι η απουσία, μερική ή ολική, των επιστημονικών εκείνων γνώσεων και μεθόδων επί των σοβαρότατων θεμάτων της ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ, ΑΛΛΑ όχι σπάνια και της τεκμηριωμένης πληροφόρησης, της συναφούς εμπειρίας ως και η δεδομένη άγνοια των πάντοτε απόρρητων εθνικών στρατηγικών στους εθνικά ευαίσθητους τομείς, αντί να αναστέλλουν την επιδίωξη έκφρασης απόλυτων και υπεύθυνων θέσεων - εκτιμήσεων (πολλάκις δε και έντονων εισηγήσεων) από καινοφανείς στρατηγικούς αναλυτές, αντιθέτως, τους φανατίζουν, τους γεννούν την ψευδαίσθηση ότι κατέχουν την ενδεδειγμένη λύση και τους οδηγούν πολλάκις, σε αφορισμούς και σε απόλυτες θέσεις, που κραυγαλέα και ενίοτε με οργή διατυπώνουν ή εκφράζουν. Δυστυχώς, πολλάκις μονοπωλούν και τον απόλυτο πατριωτισμό ΚΑΙ στο ημίφως της ατελούς γνώσεως, πλημμελούς πληροφόρησης και ανεπαρκούς εμπειρίας, από την ασφαλέστατη θέση του ανεύθυνου που ουδέποτε θα κληθεί (ή που ουδέποτε κλήθηκε) να εφαρμόσει τις θεωρίες του, επιτίθενται, τοποθετούνται σχεδόν πάντοτε επικριτικά, αναλύουν, συμπεραίνουν, διατυπώνουν έντονα εισηγήσεις - υποδείξεις προς τους εκάστοτε υπευθύνους, κρίνουν και επικρίνουν τους πάντες και τα πάντα, **πολλάκις δε και σε αντίθεση με τους πραγματικούς - υπεύθυνους στρατηγικούς αναλυτές** οι οποίοι: με εμφανές το αίσθημα ευθύνης, με τις αναγκαίες επιφυλάξεις και με σοβαρότητα, διατυπώνουν τις αναλύσεις, εκτιμήσεις και τοποθετήσεις τους στα συνήθως ακανθώδη – περιπεπλεγμένα και αλληλοεπιδρώμενα θέματα του συμπαγούς τριγώνου της γεωπολιτικής - γεωοικονομίας - γεωστρατηγικής.

Ίσως οι παραπάνω τοποθετήσεις μας να μην είχαν ποτέ διατυπωθεί, **εάν μπορούσαμε να δεχθούμε ως πρόπον, ωφέλιμο και ανεκτό ότι:** Στην εκφορά δημόσιου λόγου για το ευαίσθητο θέμα των στρατηγικών αναλύσεων - *ιδιαίτερα δε σε περιόδους κρίσεων που οι αυτόκλητοι στρατηγικοί αναλυτές πολλαπλασιάζονται* - να συμμετέχει οποιοσδήποτε, οικειοποιούμενος τον τίτλο του στρατηγικού αναλυτή με μία απλή δήλωσή του προς ικανοποίηση της κενοδοξίας του, ανεξαρτήτως προσόντων. Κάτι τέτοιο, που είναι αντίθετο σε κάθε λογική και σε κάθε δεοντολογία, δύσκολα μπορεί να γίνει αποδεκτό, ΚΥ-ΡΙΩΣ λόγω της σοβαρότητας του αντικειμένου και της επιδράσεώς του στην κοινή γνώμη.

Επιβάλλεται, κατά την άποψή μας, στο υπόψη αντικείμενο, να εξαλειφθούν τα περιθώρια της φαιδρότητας, που είναι ατελεύτητα και χωράνε άπειρους ολιγομαθείς, ημιμαθείς, αλαζόνες, επιδειξιμανείς και πλεγματικούς διαφόρων κατηγοριών, οι οποίοι αισθάνονται την ανάγκη της δημόσιας παρουσίας τους έστω και "ημίγυμνοι", **ΚΑΙ, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι, η εκφορά δημόσιου λόγου από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και όχι μόνον, παρέχει εν ταυτώ το δικαίωμα και στον αναγνώστη - ακροατή - θεατή (προς τον οποίον και απευθύνονται), να κρίνει και να τοποθετηθεί ανάλογα.**

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2020

Δημήτριος Π. Τόρβας

Αντιστράτηγος ε.α

Msci in O.R from: Cranfield Univ./Sch. of Management/ England, - Electronic Engineer